

Naar siden have med mange Omkostninger og efter lang Tids Arbejde erholdt en ny Matricul, hvis Hensigt var at bringe hele Landets Hartkorn til en lige Dygtighed til at bære Skatter. Ingen kan nu være villigere end jeg til at erkjende de store og mange Ufuldkommenheder, som dette Arbejde har, men jeg troer, at Hensigten idetmindste tilnærmelsesviis er nået. Vi vide jo ligeledes, at, medens en Tonde Hartkorn midt i Lolland, for at blive ved det Exempel, som den ærede Rigsdagsmand for Præsio Amtis 4de District (Grundvig) har anført, kun er tillagt et Areal af omtrent 5 Tønder Land i geometrisk Maal, saa er derimod en Tonde Hartkorn i Jylland tillagt et Areal af 100 Tdr. Land, og ikke sjældent mere. Enhver, som med mig har seet de overordentligt raske Fremskridt, som Agerbruget har gjort i Jylland i de sidst forløbne Aar, har vist glædet sig ved at bemærke, at en Tonde Land, som har været ansat til en Tært eller Matriculen af 1, i en ganske kort Tid og ligesom ved et Trylleflag har havet sig til en Tært, som mindst kan ansættes til 10 à 16, ja maaskee derover, alt eftersom disse Forbedringer have fundet Sted i en større eller mindre Grad. Herved maa jeg tillige gjøre opmærksom paa de overordentlige Virkninger, som det er enhver Landmand bekendt, at navnlig Mergling og Udgrøftning have medført i de Egne, hvorom Talen her er, og som tidligere have staaet langt tilbage. Naar nu en saadan Forbedring er os alle bekendt, mener jeg, at allerede nu have mangfoldige tusende Tdr. Hartkorn i disse Egne erholdt paa Grund af deres store Areal en langt større Dygtighed til at bære en vis Skattebyrde, end Hartkornet i Lolland med sine 5 Tdr. Land, og jeg mener, at den Tid ikke vil være fjern, da overmaade meget af dette Hartkorn, og maaskee det allermeeste af Jyllands Hartkorn vil staae langt høiere i Dygtighed til at bære en vis Skattebyrde, og som følge deraf ogsaa i Værdi, end det saameget begunstige Hartkorn i Lolland; thi det sidste har vel omtrent naaet den Grad, som det efter vore agronomiske Forhold her i Landet kan naae. Jeg vil nu blot tillade mig en Bemærkning med Hensyn til hvad den ærede Rigsdagsmand for Fredericia (Olesen) har

yttrret om det Haarde i, at de Kjøbstadbeboere, som eiede Hartkorn i en Kjøbstad eller boede paa sammes Grund, først skulde deeltage i de Byrder, som paalægges Landet efter Hartkornet, og dernæst i de Byrder, som paalægges Kjøbstæderne. Jeg skønner jo nok, at der maa være ikke faa Banskfeligheder ved at bringe dette istand saaledes, at disse Mænd, som ikke drive anden borgerlig Næring end deres Avlsbrug, ikke i saa høj Grad blive prægraverede, som Tilfældet er nu i mange af vore Kjøbstæder, især i Jylland; men det forekommer mig dog, at disse store Banskfeligheder maae kunne overvindes.

N. Sørensen: Naar her har været Tale og nys var Tale om Hartkornets Maalestof for Beskattningen, og, om det var den rigtige Maalestof, og der i den Henseende er gjort Forskjel paa Hartkornets Værdi, da kan jeg ingenlunde andet end være enig i hvad der er yttrret tilforn, at der er en meget stor Forskjel paa Hartkornets Værdi, paa Hartkornets Dygtighed til at være istand til at bære Skattebyrden, og denne Marsag hidrører ikke alene fra Jordens Bonitets-Forskjellighed, men fra mangfoldige andre Marsager, og det har derfor undret mig, af en æret Deputeret at høre, at der ved Jyllands Hartkorn i de skarpe Egne, hvor han angav 100 Tdr. Land til en Td. Hartkorn, ikke skulde, om den ogsaa ved Kultur, ved Fremgang, var bragt til betydeligt høiere Værdi end den, som den directe vilde have, være anden Forskjel paa den end netop Culturen. Jo! der er langt mere Forskjel, der er Transportomkostningerne, der er Driftsomkostningerne, der er Affætningsforskjelligheden, som gjør en betydelig Forskjel i Hartkornets Værdi, enten det er paa Jyllands Hedeegne eller paa Dernes frugtbare Egne eller i Nærheden af Kjøbenhavn. Dog, jeg skal ikke derved opholde mig, for det hører egentligt ikke her til denne Sag; men naar vi vilde gaae ud paa at finde det rette Princip for Beskattningen — og der er nævnt, at det er Indtægt, den reelle Indtægt, enhver Næringsdrivende, af hvad Slags det er, vinder som Udbytte af sin Bedrift, denne Indtægt er det, hvoraf han kan skatte — da er det vist fuldkommen rigtigt, og ethvert Grhvers, enhver Formuesbedrift er derfor det, som egentligt skattes, enten vi saa tage Hensyn